

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Cizinec omezený na svobodě, trestní příkaz a nutná obhajoba.

Ústavní soud opět rozhodoval ve věci ústavní stížnosti cizince, který byl zadržen, v rámci vazebního zasedání mu byl doručen trestní příkaz a on se bez porady s obhájcem vzdal práva odporu. Ústavní soud svým náleženem ze dne 3. září 2019 sp. zn. I. ÚS 1688/19 rozhodl, že postupem Obvodního soudu pro Prahu 5 spočívajícím v nakládání s trestním příkazem Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 22. 3. 2019 č. j. 19 T 47/2019-37 jako s pravomocným a vykonatelným bylo porušeno ústavně zaručené právo stěžovatele na obhajobu v trestním řízení podle čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Současně zakázal jmenovanému soudu v tomto zásahu pokračovat.

Stěžovatel ve své stížnosti uvedl, že proti němu bylo vedeno zkrácené přípravné řízení pro podezření ze spáchání přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1 trestního zákoníku. V rámci vazebního zasedání mu byl předán návrh na potrestání a na konci i napadený trestní příkaz, jímž byl uznán vinným z uvedeného přečinu a byl odsouzen k trestu vyhoštění z území České republiky na dobu 18 měsíců. Následně se stěžovatel vzdal práva odporu, a to i za osoby oprávněně podat odpor v jeho prospěch. Při vazebním zasedání nebyl stěžovatel zastoupen obhájcem, kterého nemohl kontaktovat. Průběh vazebního zasedání i obsah návrhu na potrestání a trestního příkazu byl se souhlasem stěžovatele tlumočen do rumunštiny, mateřského jazyka stěžovatele. Podle stěžovatele tlumočení nemělo odpovídající úroveň, aby mu řádně porozuměl.

Obdobnými situacemi, k níž došlo v projednávané věci, kdy byl trestní příkaz doručen obviněnému cizinci, který se následně vzdal práva podat proti takovému trestnímu příkazu odpor, se již Ústavní soud v minulosti zabýval. Ve stanovisku sp. zn. Pl. ÚS-st. 49/18 dospěl k závěru, že orgány činné v trestním řízení jednájí (formou tzv. jiného zásahu) v rozporu s čl. 36 odst. 1 ve spojení s čl. 38 odst. 2 a čl. 8 odst. 2 Listiny, spojují-li právní účinky s trestním příkazem, který bylo třeba za podmínek stanovených trestním řádem přeložit do cizího jazyka, aniž byl úřední překlad tohoto trestního příkazu obviněnému doručen. Stejně tak je neústavním zásahem orgánů činných v trestním řízení, spojují-li právní účinky doručení takového trestního příkazu se vzdáním se práva podat odpor osobou, proti které byl vydán, když ta předtím v průběhu trestního řízení prohlásila, že neovládá český jazyk a nebyla, vzhledem ke své specificky zranitelné pozici, dostatečně poučena o významu vzdání se tohoto práva, popř. jí toto poučení nebo obsah trestního příkazu nebyly náležitě přetlumočeny.

Stěžovatel však v průběhu samotného vazebního zasedání nevznášel vůči obsahu a kvalitě tlumočení do rumunského jazyka žádné námítky, proto Ústavní soud neshledal relevantní důvody, na jejichž základě by bylo možno zpochybňovat kvalitu a úplnost tlumočení. Navíc se stěžovatel vzdal práva na doručení písemného překladu trestního příkazu. Ústavní soud tedy konstatoval, že v tomto ohledu v postupu obvodního soudu nedošlo k žádnému pochybení.

Jako opodstatněnou však Ústavní soud vyhodnotil námítku stěžovatele, že neměl dostatečný časový prostor zvážit podání odporu proti napadenému trestnímu příkazu a konzultovat to se svým obhájcem. Jak vyplývá z předchozí judikatury Ústavního soudu (nálezy sp. zn. I. ÚS 2822/13 a III. ÚS 200/2000)., je-li trestní příkaz předán osobě omezené na svobodě, jde zásadně o případ nutné obhajoby. Je-li od cizince, jemuž byl trestní příkaz právě předán, požadováno vyjádření, zda se

vzdává práva odporu, musí tomu předcházet poučení o významu a důsledcích takového vyjádření a o právu poradit se předtím s obhájcem, přičemž v těchto případech musí být obviněnému obhájce ustanoven, nevyžádá-li si jej sám. Je v rozporu s požadavky na zajištění dostatečného času na přípravu obhajoby a na právní pomoc, jestliže je cizinci dána na výběr volba mezi vazebním stíháním a vzdáním se práva odporu proti trestnímu příkazu (nálezy sp. zn. III. ÚS 3816/16 a III. ÚS 3464/17).

Z protokolu o vazebním zasedání konaném vyplynulo, že trvalo půl hodiny, stěžovatel byl k němu předveden jako zadržený a ze zadržení byl propuštěn až poté, co mu byl předán napadený trestní příkaz. V době konání vazebního zasedání nebyl stěžovatel zastoupen obhájcem. V protokolu není žádná zmínka, že by byl stěžovatel explicitně poučen o významu a důsledcích prohlášení, že se vzdává práva podat proti trestnímu příkazu odpor a má právo poradit se předtím s obhájcem.

Za takových okolností nelze hovořit o dodržení požadavku na poskytnutí přiměřeného času k přípravě obhajoby ve smyslu čl. 40 odst. 3 Listiny, zvláště když prohlášení o vzdání se práva podat odpor představovalo kvalifikované rozhodnutí, které má vzhledem k uloženému trestu vyhoštění zásadní důsledky pro život stěžovatele. Jelikož byl stěžovatel v rozhodné době zadržen, tedy omezen na svobodě, šlo o případ nutné obhajoby, jak vyplývá z výše citované judikatury. Lze dodat, že pokud by nalézací soud nařídil podle § 314d odst. 1 trestního řádu hlavní líčení v režimu tzv. zjednodušeného řízení, svědčil by stěžovateli důvod nutné obhajoby podle § 36 odst. 4 písm. a) trestního řádu (srov. nález sp. zn. III. ÚS 3464/17).

Stěžovatel navrhoval zrušení napadeného trestního příkazu. Tomuto návrhu však Ústavní soud nemohl vyhovět. Stěžovatel prostřednictvím svého obhájce podal proti napadenému trestnímu příkazu odpor. Jelikož k prohlášení stěžovatele, že se za sebe i za další oprávněné osoby vzdává práva podat proti napadenému trestnímu příkazu odpor, nelze přihlížet (viz výše) a jelikož odpor proti trestnímu příkazu byl podán v zákonné osmidenní lhůtě (§ 314g odst. 1 trestního řádu), došlo podáním tohoto odporu ke zrušení trestního příkazu (srov. § 314g odst. 2 trestního řádu). Ústavní soud tedy nemohl přikročit ke zrušení již zrušeného rozhodnutí. Zakázal však obvodnímu soudu nadále nakládat s trestním příkazem jako s pravomocným a vykonatelným.

Úplné znění citovaného nálezu je k dispozici [zde](#).

JUDr. Tomáš Lichovník,
soudce Ústavního soudu

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)
- [Zásadní novinky v oblasti trestní odpovědnosti právnických osob v roce 2026](#)

- [Kauza Skender Bojku: Putativní nutná obrana optikou ÚS](#)
- [Novela zákona o trestní odpovědnosti právnických osob](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Dětský certifikát](#)